

Càritas reclama que s'apliqui al mateix criteri d'empadronament a tots els ajuntaments

- L'entitat recorda que ni la titularitat ni les condicions de l'habitatge poden dificultar l'accés a l'empadronament

Nota de premsa (28/03/2022). Càritas Diocesana de Girona constata amb preocupació que diversos ajuntaments de la província de Girona no utilitzen els mateixos criteris a l'hora de gestionar l'empadronament. Malgrat que la normativa que regula aquest tema és molt flexible i dóna eines específiques a les Administracions locals perquè cap persona es quedi sense padró, a la pràctica, la realitat és molt diferent, segons denuncia l'entitat. Aquest fet provoca situacions de desigualtat entre ciutadans segons l'ajuntament on resideixen, trencant moltes vegades el principi constitucional de seguretat jurídica i situant en una posició de total indefensió, justament els col·lectius més vulnerables.

El padró és un registre públic on han de constar totes les persones que viuen de manera habitual a un ajuntament determinat i és, per tant, un reflex de la realitat. Tota persona té el dret, però també l'obligació, d'empadronar-se al municipi de la seva residència. Així, els ajuntaments no només tenen el deure d'empadronar les persones que visquin de manera efectiva al seu territori, si no que també són responsables que les dades que figurin al padró coincideixin amb la realitat i estiguin el màxim d'actualitzades. És justament en funció d'aquestes dades que els governs locals poden planificar les seves accions i polítiques socials.

A partir del moment en què una persona s'empadrona, passa a ser considerada veïna d'un ajuntament específic i subjecte de drets i deures. Si parlem de drets, podem dir que el padró és la porta d'accés a drets tan bàsics com l'educació, l'assistència sanitària, l'accés als serveis bàsics d'atenció social primària, entre d'altres. El paper que juga el padró és cabdal i és per això mateix que ha de reflectir el domicili real on viu cada persona, independentment de les controvèrsies relatives a la titularitat de l'habitatge on visqui, a les condicions del mateix o a qualsevol altre tipus de circumstància que l'afecti. Malauradament, malgrat que aquests factors no s'haurien de tenir en compte, Càritas constata que molts ajuntaments de la nostra província i de bona part de Catalunya, encara ara utilitzen aquestes excuses per impedir l'accés al padró de moltes persones incomplint de manera flagrant la normativa espanyola vigent.

En efecte, des del 2015 es contempla la figura del padró social com a solució per a poder empadronar persones que viuen en infrahabitatges o que no tenen un domicili efectiu on empadronar-se, encara que resideixen al municipi corresponent. Aquesta figura ha estat recollida també a les instruccions tècniques adreçades als ajuntaments sobre la gestió del padró municipal aprovades a l'abril de l'any passat. Per a aplicar-la, només cal que els serveis socials de l'ajuntament en qüestió informin sobre l'habitual residència al municipi del veí o veïna que es vol empadronar i que indiquin una adreça concreta per a eventuais i futures comunicacions que se li hagin de notificar. Aquesta adreça podria ser la de serveis socials. La instrucció diu textualment el següent: *"...l'adreça de l'empadronament serà la que assenyalin els serveis socials: l'adreça del mateix servei, la de l'alberg municipal, la del punt geogràfic concret on el veí sol pernoctar, etc. Evidentment, per a practicar aquest tipus d'inscripció no és necessari garantir que la notificació arribarà al seu destinatari, sinó simplement que és raonable esperar que en un termini prudencial se li pugui fer arribar"*.

Determinats ajuntaments ja apliquen aquesta figura per a famílies que es veuen obligades a ocupar pisos de fons voltors: es fa la comprovació que la família hi resideix a l'adreça assenyalada i se l'empadrona. Potser en aquests casos els tràmits de comprovació triguen una mica més, però l'empadronament finalment, s'arriba a fer efectiu. De la mateixa manera, s'hauria d'utilitzar aquesta figura per a persones que malgrat residir al municipi, viuen al carrer o en un infrahabitatge. També resulta dramàtic el cas de les persones i/o famílies que lloguen o relloguen una habitació dintre d'un pis, on el propietari o el llogater principal de l'habitatge no les vol autoritzar a empadronar-se. En un context d'emergència d'habitatge com l'actual, aquesta casuística està molt estesa. Tenint en compte la finalitat de la normativa que regula el tema del padró i considerant que aquestes persones realment no disposen d'un habitatge en sentit estricte perquè malgrat tenir un sostre, no poden exercir de manera plena el seu dret a empadronar-se on realment viuen, se'ls hauria d'aplicar la figura del padró social i amb un informe de serveis socials, es podria procedir a l'empadronament corresponent.

Si bé és cert que és la mateixa normativa la que ens parla d'aquests casos i dona com a solució la figura del padró social, també ho és que a la pràctica moltes persones queden totalment descobertes. Resulta més aviat un tema de voluntat política perquè les eines normatives, com hem vist anteriorment, ja hi són (la figura del padró social). Simplement, no s'utilitzen o més aviat, no es volen utilitzar. En aquest extrem s'hauria de remarcar que

l'acció administrativa de tot ajuntament ha de desenvolupar-se segons obligacions del que s'anomena una *"Bona Administració"* i d'aquesta manera, quan hi hagi marge d'interpretació s'hauria d'afavorir la inscripció padronal, evitar formalismes i tràmits innecessaris i evitar discriminacions indirectes.

En aquest extrem resulta interessant recordar que a escala internacional, la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Fonamentals a la Ciutat de l'any 2000 defineix la ciutat com: *"...un espai col·lectiu que pertany a tots els seus habitants, que tenen dret a trobar les condicions per a la seva realització política, social i ecològica, assumint deures de solidaritat"*, remarcant la necessitat que els municipis dugin a terme polítiques actives específiques de protecció pels col·lectius més vulnerables. Dificultar l'empadronament de persones i famílies senceres en situació i/o risc d'exclusió social, només les estigmatitza encara més, lluny de protegir-les. I és que el fet de no empadronar-les, no les fa desaparèixer. Hi són i hi seran. Les administracions locals no poden tancar els ulls a aquesta realitat. El fet que una Administració posi dificultats a l'accés al padró de veïns i veïnes que resideixen a infrahabitatges o a habitacions compartides, podria evidenciar en alguns casos situacions de discriminació indirecta, molt més subtils, però igualment greus per les conseqüències que comporten. I molt més perilloses perquè es veuen normalitzades per la mateixa Administració.

Per altra banda, aquesta situació genera que els ajuntaments que sí que apliquen la normativa correctament, es vegin sobrepassats de sol·licituds per a empadronar-se de persones que realment no hi resideixen en ell, però que no tenen cap altra sortida per poder aconseguir un padró en l'ajuntament de la seva residència. Aquesta situació per exemple es va donar durant molt de temps amb persones de tota la província que van acabar empadronant-se a l'alberg municipal de Girona ciutat, malgrat viure habitualment a un altre ajuntament, desnaturalitzant per complet la figura del padró.

Càritas Diocesana de Girona exigeix a les Administracions locals que apliquin la normativa ja existent sobre la gestió del padró municipal d'abril del 2020, que com hem detallat anteriorment, és molt flexible i el que persegueix és facilitar al màxim que les persones que resideixen efectivament a un ajuntament determinat es puguin empadronar sense tenir en compte altres factors. En casos d'infrahabitatge, persones sense llar o sobreocupació, s'ha d'utilitzar la figura de l'empadronament social, tal com ho diu la normativa. I en casos que no siguin tan clars, com els de les persones que malgrat rellogar una habitació no tenen el

consentiment del llogater o del propietari, la interpretació ha de ser sempre favorable a l'empadronament i s'ha d'utilitzar igualment la figura del padró social. Cada ajuntament podria fixar una adreça determinada per a tots aquests casos, l'adreça de serveis socials per exemple, per tal que cap persona resident al seu territori quedi al marge del padró i en conseqüència, de tots els drets i deures que allò comporta.